

C/2024/3668

26.6.2024

Mnenje Evropskega odbora regij – Spretnosti in mobilnost talentov

(Mnenje na lastno pobudo)

(C/2024/3668)

Poročevalec:	François Decoster (FR/ALDE), član regionalnega sveta, Gornja Francija
Referenčni dokument:	Predlog priporočila Sveta – „Evropa in mobilnost“ – priložnosti za učno mobilnost za vsakogar COM(2023) 719 final Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o spretnostih in mobilnosti talentov COM(2023) 715 final Zaprosilo belgijskega predsedstva Sveta o izobraževanju

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog priporočila Sveta – „Evropa in mobilnost“ – priložnosti za učno mobilnost za vsakogar

(COM(2023) 719 final)

Predlog spremembe 1

Preambula, uvodna izjava 24

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Da bi se odzvali na pozive ⁽⁵⁹⁾ po določitvi ambicioznejšega cilja od trenutnega 8-odstotnega cilja glede učne mobilnosti v tujini za učeče se v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU), to priporočilo predlaga, da se cilj glede udeležbe učečih se v PIU, vključno z vajenci, poveča na 15 % do leta 2030. Cilj za PIU temelji na merilu, opredeljenem v Sklepih Sveta o referenčnem merilu za učno mobilnost (2011/C372/08) ⁽⁶⁰⁾ , in Priporočilu Sveta o poklicnem izobraževanju in usposabljanju za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost. Izmeri se kot delež učečih se in vajencev, vpisanih v poklicne programe na višji sekundarni in postsekundarni ravni, ki so med šolanjem	Da bi se odzvali na pozive ⁽⁵⁹⁾ po določitvi ambicioznejšega cilja od trenutnega 8-odstotnega cilja glede učne mobilnosti v tujini za učeče se v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU), to priporočilo predlaga, da se cilj glede udeležbe učečih se v PIU, vključno z vajenci, poveča na 20 % do leta 2030, pri čemer se mobilnost vajencev poveča na 40 % učečih se v PIU (s sedanjih 19 %) . Cilj za PIU temelji na merilu, opredeljenem v Sklepih Sveta o referenčnem merilu za učno mobilnost (2011/C372/08) ⁽⁶⁰⁾ , in Priporočilu Sveta o poklicnem izobraževanju in usposabljanju za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost. Izmeri se kot delež učečih se in vajencev, vpisanih v poklicne programe

sodelovali v mobilnosti v tujini. Vključuje udeležence priložnosti za prožno mobilnost, kot so na voljo v okviru programa Erasmus+ (npr. kratkoročna, skupinska in kombinirana mobilnost, mobilnost v zvezi z udeležbo na tekmovanjih v spretnostih).

na višji sekundarni **ravni, vključno s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem, in poklicne programe na** postsekundarni ravni, ki so med šolanjem sodelovali v mobilnosti v tujini. Vključuje udeležence priložnosti za prožno mobilnost, kot so na voljo v okviru programa Erasmus+ (npr. kratkoročna, skupinska in kombinirana mobilnost, mobilnost v zvezi z udeležbo na tekmovanjih v spretnostih). **Uvesti bi bilo treba posebne ukrepe za sledenje in izboljšanje dostopa za premalo zastopane družbene skupine, kot so izvajanje usmerjenih programov ozaveščanja, zagotavljanje finančne podpore, ponudba prilagojenih podpornih storitev in omogočanje kulturne prilagoditve.**

⁽⁵⁹⁾ Vključno z Resolucijo Evropskega parlamenta o priporočilu Sveta za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost.

⁽⁵⁹⁾ Vključno z Resolucijo Evropskega parlamenta o priporočilu Sveta za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost.

⁽⁶⁰⁾ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52011XG1220\(06\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52011XG1220(06))

⁽⁶⁰⁾ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2011.372.01.0031.01.SLV&toc=OJ:C:2011:372:TOC

Obrazložitev

Mobilnost v poklicnem izobraževanju in usposabljanju si zasluži ambicioznejše cilje, za mobilnost vajencev pa bi bili zaradi posebnih značilnosti in ovir potrebni usmerjeni cilji in ukrepi.

Predlog spremembe 2

Preambula, za uvodno izjavo 24 se doda nova uvodna izjava

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	Nujno je zagotoviti enak dostop do programov mobilnosti tudi osebam z omejenimi možnostmi, med drugim socialno ali ekonomsko ogroženim, invalidom, osebam, ki se soočajo s kulturnimi ovirami, ter drugim marginaliziranim skupinam. Vsem je treba zagotoviti dostop do mobilnosti in možnost mobilnosti, ne glede na izzive, s katerimi se srečujejo.

Obrazložitev

Cilj je poudariti pomen vključevanja in enakega dostopa do programov mobilnosti za vse, ne glede na njihovo ozadje ali izzive.

Predlog spremembe 3

Preambula, uvodna izjava 26

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
V skladu z izvedbenimi smernicami za Strategijo programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota za vključevanje in raznolikost ⁽⁶¹⁾ ovire za učno v tem priporočilu mobilnost vkjučujejo invalidnost, zdravstvene težave, ovire, povezane s sistemi izobraževanja in usposabljanja, kulturne razlike, socialne in ekonomske ovire, ovire, povezane z diskriminacijo, in geografske ovire;	V skladu z izvedbenimi smernicami za Strategijo programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota za vključevanje in raznolikost ⁽⁶¹⁾ in za potrebe tega priporočila mora biti učna mobilnost brez ovir;
⁽⁶¹⁾ Izvedbene smernice – Strategija programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota za vključevanje in raznolikost, povezava: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategy .	⁽⁶¹⁾ Izvedbene smernice – Strategija programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota za vključevanje in raznolikost, povezava: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategy .

Obrazložitev

Ta ubeseditev je celovitejša in vključuje vse morebitne ovire za učno mobilnost.

Predlog spremembe 4

Preambula, uvodna izjava 27

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
razvojem smernic za pripravo akcijskih načrtov iz točke 12 tega priporočila ter oblikovanjem preglednega poročila o teh	razvojem smernic za pripravo akcijskih načrtov iz točke 12 tega priporočila ter oblikovanjem preglednega poročila o teh

načrtih za podpiranje vzajemnega učenja in izmenjave dobrih praks;	načrtih za podpiranje vzajemnega učenja in izmenjave dobrih praks. Lokalne in regionalne oblasti bi morale biti vključene v pripravo in izvajanje teh akcijskih načrtov z uporabo smernic za razvoj strategij za posamezne regije in sodelovanje pri možnostih vzajemnega učenja. Priznati je treba ključno vlogo partnerstev med izobraževalnimi ustanovami ali ustanovami za poklicno usposabljanje in lokalnimi/regionalnimi oblastmi, ki bi jo bilo treba razširiti na razvoj skupnih načrtov za razširjanje izvedenih pobud in ukrepov ter načrtov za njihovo ocenjevanje. Pobude, kot so pripravništva, posebni programi zavez, kot je evropsko prostovoljstvo, ter ovrednotenje spretnosti, pridobljenih v izvenšolskih dejavnostih, nudijo pomembne priložnosti za obogatitev izobraževalnih izkušenj in opolnomočenje skupnosti;
--	--

Obrazložitev

Lokalne in regionalne oblasti je treba zaradi njihovih pristojnosti dejavno vključiti v akcijske načrte za obdobje 2025–2030 na nacionalni in regionalni ravni. Vsak akcijski načrt mora zajemati načrt za razširjanje njegovih pobud in ukrepov ter načrt za ocenjevanje njihovih učinkov na različnih ravneh.

Predlog spremembe 5

Preambula, uvodna izjava 31

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
nadaljnjim razvijanjem, spodbujanjem in zagotavljanjem podpore v okviru programa Erasmus+ za uporabo orodij EU, ki podpirajo preglednost in vrednotenje izidov iz učnih obdobij v tujini in dokazil, med katerimi so zlasti Youthpass in platforma Europass oz. potrdilo Europass Mobility, tudi s semantično interoperabilnostjo prek evropskega učnega modela in evropskih digitalnih dokazil o učenju;	nadaljnjim razvijanjem, spodbujanjem in zagotavljanjem podpore za zaveznišva evropskih univerz v okviru programa Erasmus+ za skupno in usklajeno zbiranje in analizo orodij EU, ki podpirajo preglednost, spremljanje in vrednotenje izidov iz učnih obdobij v tujini in dokazil, med katerimi so zlasti Youthpass in platforma Europass oz. potrdilo Europass Mobility, tudi s semantično interoperabilnostjo prek evropskega učnega modela in evropskih digitalnih dokazil o učenju. Model mikrodokazil bo okrepljen v okviru evropske strategije za vseživljenjsko učenje in preusposabljanje, da bi zagotovili mobilnost študentov in poklicno mobilnost v odprtem in večdisciplinarnem izobraževalnem prostoru ter okrepljeno sodelovanje med izobraževalnimi ustanovami in podjetji, kar bo nazadnje prispevalo k večji zaposljivosti po vsej Evropski uniji;

Obrazložitev

Cilj je okrepiti analize postopkov in izboljšati preglednost z izboljšavami procesov in njihovih rezultatov, vedno skupaj in usklajeno med državami in regijami.

Predlog spremembe 6

Točka (a)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
spodbujajo nemoteno gibanje učečih se, izobraževalcev in osebja v evropskem izobraževalnem prostoru, da se podpre razvoj njihovih spretnosti na vseh področjih, zlasti kompetenc , ki so bistvene za zeleni in digitalni prehod, vzpostavita zaupanje in razumevanje med sistemi izobraževanja in usposabljanja, sektorjem mladine in sektorjem športa ter spodbuja aktivno državljanstvo ;	spodbujajo nemoteno gibanje učečih se, izobraževalcev in osebja v evropskem izobraževalnem prostoru, z dejavnim sodelovanjem lokalnih in regionalnih oblasti , da se podpre razvoj njihovih spretnosti na vseh področjih. To se nanaša zlasti na kompetence , ki so bistvene za zeleni in digitalni prehod, vzpostavitev zaupanja in razumevanja med različnimi sistemi izobraževanja in usposabljanja, poslovnim sektorjem, socialnimi partnerji, tretjim sektorjem , sektorjem mladine in sektorjem športa ter spodbujanje njihovega poznavanja, pa tudi spodbujanje aktivnega državljanstva ;

Obrazložitev

Zaupanje je pomemben element, tudi v zasebnem sektorju, ki je bistven partner na področju mobilnosti, zlasti za poklicno izobraževanje in usposabljanje ter vajeništvo.

Predlog spremembe 7

Točka (b)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
si prizadevajo za programe učne mobilnosti, ki so inkluzivni, okoljsko trajnostni , izkoriščajo digitalne tehnologije in spodbujajo skupne vrednote EU;	si prizadevajo za programe učne mobilnosti, ki so inkluzivni, optimizirajo okoljsko trajnost z nizkimi emisijami in krožnim gospodarstvom , izkoriščajo digitalne tehnologije, preprečujejo družbene neenakosti in spodbujajo skupne vrednote EU;

Obrazložitev

V programe mobilnosti je treba vključiti prakse in načela s krepitevijo zavez in pripravo študentov na vodilno vlogo na področju okolju prijaznejših svetovnih gospodarstev. Učno mobilnost je treba podpreti, da bi obvladali globalne ekološke izzive, pri čemer ne smemo zanemariti socialnih neenakosti, da bi dosegli kar največjo vključenost mladih.

Predlog spremembe 8

Točka (c)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
— v poklicnem izobraževanju in usposabljanju bi morale v učni mobilnosti v tujini sodelovati vsaj 15 % učečih se,	— v poklicnem izobraževanju in usposabljanju bi morale v učni mobilnosti v tujini sodelovati vsaj 20 % učečih se, delež vajencev v mobilnosti učečih se v poklicnem izobraževanju in usposabljanju pa bi moral znašati vsaj 40 %,

Obrazložitev

Spodbujanje mobilnosti učečih se v PIU in mobilnosti vajencev bi moralo biti nujno za zagotovitev pravičnega prehoda in konkurenčnosti evropskega gospodarstva.

Predlog spremembe 9

Točka (d)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
vzpostavijo strukturno sodelovanje z deležniki na področju učne mobilnosti za izvajanje tega priporočila;	vzpostavijo strukturno sodelovanje z zasebnimi in javnimi deležniki, centri poklicne odličnosti ter socialnimi partnerji na področju učne mobilnosti za izvajanje tega priporočila, vključno z oblikovanjem partnerstev z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, da bi izkoristili njihove edinstvene vpoglede in zmogljivosti pri praktičnem izvajanju teh smernic;

Obrazložitev

Vključevanje socialnih partnerjev je bistveno za zagotovitev vsestranskega uspeha pobud za učno mobilnost in povečanje njihovega učinka.

Predlog spremembe 10

Novo besedilo za točko (d)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	oblikujejo formalizirane čezmejne makroregije za poklicno izobraževanje in usposabljanje ter vajeništvo v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter centri poklicne odličnosti na podlagi sektorskih ekosistemov;

Obrazložitev

Za spodbujanje mobilnosti v okviru poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter vajeništva je treba uvesti drugačen pristop.

Predlog spremembe 11

Točka 2(a)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
okrepijo učenje jezikov na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja ter v sistemih na področju mladine in športa, med drugim z izvajanjem dela učnih načrtov v drugih jezikih EU, ki niso nacionalni jeziki, da se povečajo možnosti in prilžnosti za učno mobilnost;	okrepijo učenje jezikov na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja ter v sistemih na področju mladine in športa, med drugim z izvajanjem dela učnih načrtov v drugih jezikih EU, ki niso nacionalni jeziki, da se povečajo možnosti in prilžnosti za učno mobilnost. Poleg tega bi morale lokalne in regionalne oblasti, zlasti v čezmejnih regijah, z vidika vseživljenjskega učenja spodbujati učenje jezikov, v katerem se odraža jezikovna raznolikost sosednjih regij, ter olajšati čezmejno jezikovno in kulturno izmenjavo in sodelovanje, tudi v okviru spodbujanja mobilnosti na makroregionalni ravni. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti tudi vključevanju manj razširjenih jezikov;

Obrazložitev

Poudariti je treba, kako pomembno je, da se v EU namenja pozornost čezmejnim regijam, jezikovni raznolikosti in manj razširjenim jezikom.

Predlog spremembe 12

Točka 2(b)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
olajšajo dostop do jezikovnega izobraževanja in učenja, tudi za odrasle, da se izboljšajo večjezične kompetence in državljanom omogoči, da v celoti izkoristijo učno mobilnost, evropski izobraževalni prostor in zaposlitvene možnosti;	olajšajo dostop do jezikovnega izobraževanja in učenja, tudi za odrasle, s posebnim poudarkom na vključevanju in cenovni dostopnosti teh programov , da se izboljšajo večjezične kompetence in državljanom omogoči, da v celoti izkoristijo učno mobilnost, evropski izobraževalni prostor in zaposlitvene možnosti;

Obrazložitev

Cenovna dostopnost je ključni dejavnik, ki ga je treba upoštevati pri učenju jezikov.

Predlog spremembe 13

Točka 4(a)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
uvedejo promotorje učne mobilnosti – koordinatorje, kontaktne točke, ambasadorje ali posebne informacijske centre za učno mobilnost – na regionalni ali lokalni ravni, da delijo svoje strokovno znanje z regionalnimi in lokalnimi izvajalci izobraževanja in usposabljanja, organizacijami civilne družbe in zasebnimi organi ter podprejo sodelovanje v dejavnostih učne mobilnosti, in te koordinatorje spodbujajo k mreženju na nacionalni ravni in znotraj EU;	uvedejo promotorje učne mobilnosti – koordinatorje, kontaktne točke, ambasadorje ali posebne informacijske centre za učno mobilnost – na regionalni ali lokalni ravni, da delijo svoje strokovno znanje z regionalnimi in lokalnimi izvajalci izobraževanja in usposabljanja, organizacijami civilne družbe in zasebnimi organi ter podprejo sodelovanje v dejavnostih učne mobilnosti, in te koordinatorje spodbujajo k mreženju na nacionalni ravni in znotraj EU. Poziva k ustrezni vlogi evropske mreže regionalnih in lokalnih svetnikov pri razširjanju informacij o učni mobilnosti, saj so njeni člani že močno prisotni na terenu in blizu državljanom;

Obrazložitev

Sodelovanje članov evropske mreže regionalnih in lokalnih svetnikov pri spodbujanju mobilnosti bi moralo biti del rešitve.

Predlog spremembe 14

Točka 4(b)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
učečim se ponudijo ciljno usmerjene informacije o priložnostih za učno mobilnost skozi celotno vseživljenjsko učenje, med drugim v šolah in mladinskih centrih, pri izvajalcih poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter izobraževanja odraslih, izvajalcih na področju mladinskega dela in prostovoljstva, v visokošolskih ustanovah in pri delodajalcih, z opiranjem na promotorje učne mobilnosti ter vključitvijo informacij o priložnostih za učno mobilnost v študijsko svetovanje in karierno orientacijo;	učečim se ponudijo ciljno usmerjene informacije o priložnostih za učno mobilnost skozi celotno vseživljenjsko učenje, pri čemer se izvajalce izobraževanja močno spodbuja k temu, da so informativna predavanja o ustreznih programih mobilnosti obvezen del njihovih programov, med drugim v šolah in mladinskih centrih, pri izvajalcih poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter izobraževanja odraslih, izvajalcih na področju mladinskega dela in prostovoljstva, v visokošolskih ustanovah in pri delodajalcih, z opiranjem na promotorje učne mobilnosti ter vključitvijo informacij o priložnostih za učno mobilnost v študijsko svetovanje in karierno orientacijo. Regionalni in nacionalni načrti za usposabljanje učiteljev, mentorjev in vodij usposabljanja bi morali vključevati ukrepe za spodbujanje priložnosti za mobilnost;

Obrazložitev

Programi usposabljanja, zlasti regionalni, namenjeni učiteljem in mentorjem v ustanovah in središčih za izobraževanje in usposabljanje, so ključni element spodbujanja priložnosti za mobilnost.

Predlog spremembe 15

Točka 4(g)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<i>povežejo sisteme ocenjevanja in spremljanja modelov, vzpostavljenih za različne vrste mobilnosti, da se oblikuje digitalni sistem kot orodje za avtomatično priznavanje kvalifikacij, skupno ocenjevanje in analizo sistemov spremljanja mobilnosti, tako da bodo prizadevanja v okviru tega procesa imela skupen namen in funkcijo;</i>

Obrazložitev

Razviti in uporabiti je treba natančna orodja za spremljanje in ocenjevanje rezultatov učne mobilnosti.

Predlog spremembe 16

Točka 5(c)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
ustanove za izobraževanje in usposabljanje spodbujajo k evidentiranju odločitev o priznavanju učnih izidov, da se zagotovijo doslednost in preglednost odločanja skozi čas in med različnimi organizacijskimi strukturami ustanov ter razumevanje koncepta in opredelitve avtomatičnega priznavanja;	ustanove za izobraževanje in usposabljanje spodbujajo k evidentiranju odločitev o priznavanju učnih izidov, da se zagotovijo doslednost in preglednost odločanja skozi čas, s tem pa zanesljiva evidenca, ki priznava učne izide udeležencev , in med različnimi organizacijskimi strukturami ustanov ter razumevanje koncepta in opredelitve avtomatičnega priznavanja z vračanjem podatkov v skupni sistem posvetovanja, ki omogoča navzkrižno preverjanje in izboljšanje vseh sistemov, pri čemer je treba vedno upoštevati pravila o varstvu podatkov;

Obrazložitev

Pomisleki glede nepriznavanja dosežkov v okviru programa mobilnosti ne bi smeli odvrnati morebitnih udeležencev.

Predlog spremembe 17

Za točko 7(c) se doda nov odstavek

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<i>zagotovijo dostopnost učne mobilnosti za posameznike vseh spolov, za kar je treba vzpostaviti celovite podpirne strukture, namenjene obravnavi vprašanj, povezanih z diskriminacijo, med drugim tudi seksizma, homofobije in transfobije, s čimer se spodbuja vključujoče in prijazno okolje za vse udeležence;</i>

Obrazložitev

Pomisliki glede seksizma, homofobije in transfobije ne bi smeli odvrčati morebitnih udeležencev.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR),

1. pozdravlja sveženj o spretnostih in mobilnosti ter se zaveda njegovega pomena za krepitev privlačnosti EU za svetovne talente in spodbujanje notranje mobilnosti. Poudarja, kako pomembno je to za lokalne in regionalne oblasti, saj mobilnost talentov in spretnosti spodbuja gospodarsko rast, ustvarja regionalna središča odličnosti in povečuje splošno konkurenčnost EU. Ta prizadevanja so v skladu z razvojem poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter centrov poklicne odličnosti in uvedbo nabora talentov EU;

2. ceni, da imajo spretnosti tudi po evropskem letu spretnosti svojo težo v evropski agendi. To je ključnega pomena v obdobju, ko izzivi, kot so podnebne spremembe, digitalna preobrazba, demografske spremembe in svetovne zdravstvene krize, zahtevajo skupne rešitve, hkrati pa ostaja samo še eno leto do zastavljenega roka za uresničitev ciljev evropskega izobraževalnega prostora ter evropskega programa spretnosti;

3. poudarja, da imajo mesta in regije ključno vlogo, ki presega vključevanje mobilnih učencev. Dejavno prispevajo k uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora ⁽¹⁾ na podnacionalni ravni, spodbujajo lokalne kulture učenja, vzpostavljajo učinkovite okvire za pošiljanje in gostovanje učencev, vlagajo v izmenjavo informacij in razvoj infrastrukture ter ustvarjajo ekosisteme izobraževanja in usposabljanja ⁽²⁾. Zato je treba jasno opredeliti in vzpostaviti različne prožne in učinkovite mehanizme usklajevanja in komuniciranja med izobraževalnimi ustanovami, centri za usposabljanje, lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter lokalnimi podjetji;

4. poziva k naložbam v krepitev zmogljivosti lokalnih in regionalnih oblasti, pri čemer poudarja njihovo ključno vlogo pri spodbujanju, izvajanju in širjenju programov mobilnosti, zlasti v okviru digitalne in zelene preobrazbe ter demografskih izzivov. Trdni institucionalni okviri, priznavanje spretnosti in financiranje so pri tem bistveni, vendar pomanjkanje zmogljivosti v lokalnih javnih upravah predstavlja resnično oviro za izmenjavo, zlasti učencev v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter vajencev. Te naložbe bi morale zajemati celovite programe usposabljanja, platforme za izmenjavo znanja, obsežen načrt komuniciranja in tehnično pomoč, ki bi bili namenjeni opolnomočenju lokalnih in regionalnih oblasti za učinkovito sodelovanje v pobudah za mobilnost in njihovo podporo, s čimer bi zagotovili pravičen dostop do priložnosti za vse posameznike na njihovem območju;

5. v zvezi s tem priporoča državam članicam in Evropski komisiji, naj izkoristijo evropsko mrežo regionalnih in lokalnih svetnikov kot koristno skupnost za povečanje ozaveščenosti o priložnostih za učno mobilnost na terenu;

⁽¹⁾ Študija OR *Vloga lokalnih in regionalnih oblasti pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025*, 2021.

⁽²⁾ Kot npr. v občini Plovdiv; primer je tudi internacionalizacija centra za poklicno izobraževanje Tartu.

6. poziva Evropski parlament, Evropsko komisijo in države članice, naj začnejo pilotni projekt Erasmusovih zelenih mest prek mrež 100 zelenih mest in misije 100 podnebno nevtrálnih mest po zgledu programov ZDA za podnebno enoto; z njim bi mladim ponudili pripravništva, financirana v okviru programa Erasmus+, da bi pridobili znanja in spretnosti, potrebne za zeleni prehod, in jih konkretno vključili v zelene projekte lokalnih skupnosti;

MAKROREGIJE – spodbujanje mobilnosti

7. pozdravlja napredek, ki je bil od leta 2011 dosežen na področju mobilnosti učencev, in dejstvo, da se shema razširja na vse učence, učitelje in drugo osebje. Vendar je zaskrbljen zaradi majhne ambicioznosti in združevanja ciljev za mobilnost učencev v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter vajencev. Pogoji in ovire za mobilnost niso primerljivi, zato se zavzema za določitev ambicioznih ciljev ločeno za poklicno izobraževanje in usposabljanje in za vajece;

8. poziva k vzpostavitvi „Evrope mobilnih učencev“, ki bo temeljila na sedanjih dobrih praksah⁽³⁾, zlasti v čezmejnih regijah, kjer je mobilnost veliko. S to pobudo bo zagotovljeno, da so priložnosti za mobilnost dostopne ljudem iz različnih socialno-ekonomskih, kulturnih in geografskih okolij. OR zlasti poziva k oblikovanju formaliziranih čezmejnih makroregij za poklicno izobraževanje in usposabljanje ter vajeništvo v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter centri poklicne odličnosti, pri čemer bi bilo treba posebno pozornost nameniti spodbujanju socialne kohezije in medkulturnega razumevanja med učenci. Cilj te pobude je izboljšati dostopnost informacij, vzpostaviti zaupanje, poenostaviti poti usposabljanja učencev v okviru evropskega poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter razširiti njihovo mobilnost;

9. poziva k vzpostavitvi in širitvi makroregij mobilnosti s poudarkom na vključevanju in sodelovanju lokalnih in regionalnih oblasti, centrov poklicne odličnosti, socialnih partnerjev ter malih in srednjih podjetij, kjer je to izvedljivo. Poudarja pomen skupnostnega pristopa za krepitev zaupanja, spodbujanje motivacije in prilagajanje programov edinstvenim potrebam vsake makroregije. Cilj je strukturirati mreže za posebna poklicna področja ali industrijske sektorje, da se zagotovi visokokakovostno usposabljanje, ki je tesno povezano z lokalnim okoljem, tudi s podjetji;

10. meni, da je pomembno, da ima vsak ponudnik poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter center za poklicno izobraževanje in usposabljanje posebno osebje za mednarodno mobilnost;

VEČJEZIČNOST – del problema in del rešitve

11. poudarja, da so jezikovne ovire velika ovira za mobilnost. Izraža zaskrbljenost, ker je na voljo vse manj brezplačnih jezikovnih tečajev za študente v Evropi, ne glede na to, ali sodelujejo v programih mobilnosti ali ne⁽⁴⁾. Poziva Evropsko komisijo in države članice, naj več vlagajo v spodbujanje večjezičnosti ter dostopno in digitalno ponudbo, zlasti za manj razširjene jezike, hkrati pa se zavzemajo za poučevanje vsaj dveh jezikov poleg glavnega jezika ali jezikov in za obvezno učenje jezikov v programih poklicnega izobraževanja in usposabljanja;

12. poziva države članice in Evropsko komisijo, naj podprejo lokalne projekte za večjezičnost, tudi v okviru vseživljenjskega učenja za vse državljane EU, zlasti mlade. Čeprav na lokalni ravni obstajajo številni programi učenja jezikov, so ti večinoma projektno zastavljeni in pogosto namenjeni novim priseljencem;⁽⁵⁾

MOBILNOST s tretjimi državami

13. opozarja, da nedavno mnenje OR o zakonitih migracijah⁽⁶⁾ odraža stališče lokalnih in regionalnih oblasti glede privabljanja spretnosti in talentov iz tretjih držav. Posodablja svoje stališče in poziva države članice, naj lokalne in regionalne oblasti vključijo v posredovanje podatkov za nabor talentov EU o življenjskih razmerah v svojih skupnostih. Poleg tega poziva države članice, naj lokalne in regionalne oblasti vključijo v nacionalne prilagoditve seznama deficitarnih poklicev po vsej EU ter priznajo njihov dragocen vpogled v ponudbo spretnosti in talentov in povpraševanje po njih;

14. ponovno poudarja, da je nabor talentov EU izključno ekonomsko orodje, namenjeno usklajevanju ponudbe in povpraševanja po delovnih mestih in spretnostih, ki ga imajo države članice prostovoljno na voljo;

⁽³⁾ Na primer nadnacionalni programi vajeništva na avstrijskem Koroškem.

⁽⁴⁾ Po podatkih publikacije *Bologna With Student Eyes*, 2020, stran 64.

⁽⁵⁾ Študija OR *Vloga lokalnih in regionalnih oblasti pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025*, str. 65.

⁽⁶⁾ Mnenje Evropskega odbora regij – Zakonite migracije – privabljanje znanj, spretnosti in talentov v EU (UL C 79, 2. 3. 2023, str. 59).

UČITELJI – pomanjkanje in mobilnost

15. je zelo zaskrbljen, ker se je privlačnost pedagoškega poklica po vsej EU zmanjšala, zato poziva, naj bosta usposabljanje in mobilnost učiteljev v ospredju evropskega izobraževalnega prostora;

16. opozarja na neravnovesje, ki se pri pomanjkanju učiteljev kaže med mestnimi in podeželskimi ali osamljenimi območji, ter poziva k ciljno usmerjenim ukrepom za privabljanje in enakomerno prerazporeditev učiteljev po vseh skupnostih;

17. poziva države članice, naj spodbujajo mobilnost kot možnost za razvoj mehkih veščin, s čimer bi postala bistven del stalne poklicne poti učiteljev. Poudarja, da imajo nekatere regije primere dobre prakse ⁽⁷⁾, ki bi lahko bili motivacija;

18. poziva Evropsko komisijo in države članice, naj opredelijo mehke veščine za različne kategorije pedagoškega osebja, spodbujajo čezmejna partnerstva med izobraževalnimi ustanovami in zagotovijo priznavanje spretnosti in kvalifikacij, pridobljenih v okviru mobilnosti;

19. poziva Evropsko komisijo in države članice, naj zagotovijo ustrezno in hitro izvajanje skupnih evropskih standardov za klasifikacijo spretnosti in kvalifikacij;

20. pozdravlja predlog Evropske komisije za akcijski načrt na temo pomanjkanja delovne sile in spretnosti v EU ⁽⁸⁾, vendar z začudenjem ugotavlja, da sporočilo obravnava le države članice in socialne partnerje, v celoti pa je spregledana vloga lokalnih in regionalnih oblasti pri povečanju udeležbe premalo zastopanih skupin na trgu dela, odpravi dolgotrajne brezposelnosti, vključevanju migrantov na trg dela, mobilnosti učencev in delavcev znotraj EU ter nenazadnje zbiranju podatkov o pomanjkanju delovne sile in spretnosti;

21. v zvezi s tem poziva Evropsko komisijo, naj lokalne in regionalne oblasti ter OR kot institucijo, ki jih zastopa, v celoti vključi v vzpostavljanje in izvajanje novih sektorskih in regionalnih partnerstev za spretnosti v okviru Pakta za spretnosti ter akademij za spretnosti;

22. poziva, naj bo vključen v sprejemanje nove izjave o poklicnem izobraževanju in usposabljanju, ki je načrtovano za leto 2025;

23. poziva države članice, naj lokalne in regionalne oblasti vključijo v razvoj prilagojenih strategij za spretnosti, ki morajo preseči nacionalne posebnosti, pri čemer mora biti cilj oblikovanje lokalnih podnacionalnih strategij;

24. pozdravlja napovedano spodbujanje mobilnosti vajencev prek evropske koalicije za vajeništva in zbirke orodij za mobilnost vajencev ter nadnacionalnih eksperimentalnih projektov v okviru Erasmus+; v zvezi s tem poziva k vključitvi medregionalnih mobilnostnih grozdov, kot je predlagano v tem mnenju.

V Bruslju, 18. aprila 2024

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Vasco ALVES CORDEIRO

⁽⁷⁾ Murcia je uvedbo spodbud za mobilnost učiteljev vključila med cilje svoje regionalne strategije za poklicno usposabljanje in vseživljenjsko učenje.

⁽⁸⁾ COM(2024) 131.